

Voorstel aan de gemeenteraad

Opsteller

Bruijnzeel, Raymond

Kenmerk

Z.25.478659 / D.25.1948242

Vertrouwelijkheid

Openbaar

Onderwerp

Jaarverantwoording 2024

Voorgesteld besluit

1. In te stemmen met het instellen van de volgende vier bestemmingsreserves met de in bijlage 1 opgenomen doelstelling, looptijd en maximale hoogte:
 - o bestemmingsreserve organisatieontwikkeling met een maximum van € 0,975 miljoen;
 - o bestemmingsreserve afschrijvingskosten investeringen;
 - o bestemmingsreserve versnelling woningbouw met een maximum van € 5 miljoen;
 - o bestemmingsreserve Olympische Spelen met een maximum van € 1,25 miljoen.
2. De Themarekening 2024 van de gemeente Heerenveen, bestaande uit het Jaarverslag 2024 en de Jaarrekening 2024, vast te stellen met een voordelig resultaat van € 9,9 miljoen.
3. In te stemmen met de volgende voorstellen tot resultaatbestemming:
 - o het toevoegen van € 0,975 miljoen aan de bestemmingsreserve organisatieontwikkeling;
 - o het toevoegen van € 2 miljoen aan de bestemmingsreserve afschrijvingskosten investeringen;
 - o het toevoegen van € 1 miljoen aan de bestemmingsreserve versnelling woningbouw;
 - o het toevoegen van € 1,25 miljoen aan de bestemmingsreserve Olympische Spelen 2030;
 - o het via budgetoverheveling beschikbaar stellen van € 2,122 miljoen voor inhuurkosten in 2025;
 - o het via budgetoverheveling beschikbaar stellen van € 0,175 miljoen voor het binnen onderhoud gemeentehuis in 2025.
4. Het saldo na resultaatbestemming ad € 2,378 miljoen te verrekenen met de Algemene reserve.
5. In te stemmen met het afsluiten van de investeringskredieten, zoals opgenomen in de Jaarrekening 2024, die in 2024 zijn afgerond.
6. In te stemmen met de overheveling van de restantkredieten van de nog niet in 2024 afgesloten investeringskredieten naar 2025, zoals opgenomen in de Jaarrekening 2024;
7. De begroting 2025 op te hogen met een bedrag van € 2,297 miljoen voor de verwerking van de voorstellen uit de resultaatbestemming (inhuurkosten en onderhoud gemeentehuis) van de Jaarrekening 2024.

Inleiding

Hierbij bieden wij u de jaarverantwoording 2024 aan, bestaande uit het Jaarverslag en de Jaarrekening. Op deze wijze legt het College verantwoording af over het gevoerde beleid en de financiële resultaten van het afgelopen jaar. De Jaarverantwoording 2024 is opgesteld volgens het Besluit Begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV). De jaarverantwoording zoals opgenomen in de Themarekening 2024 volgt in opzet de Themabegroting 2024 en geeft een verantwoording ten opzichte van de Themabegroting zoals het meest recent gewijzigd met de Decemberbrief 2024.

Financieel resultaat 2024

Het in de jaarrekening 2024 opgenomen positieve resultaat bedraagt € 9,9 miljoen. Ten opzichte van de geactualiseerde begroting bij Decemberbrief is dit € 2,9 miljoen positiever. Aan lasten is € 3,5 miljoen meer uitgegeven dan begroot en aan baten is € 6,6 miljoen meer binnen gekomen. Er is tot slot per saldo € 0,2 miljoen minder onttrokken aan de reserves dan begroot. In het voorwoord bij de Themarekening, bij de verantwoording van Thema's en in de Jaarrekening wordt het resultaat op meerdere wijzen toegelicht.

Rechtmatigheidsverantwoording College

Het College legt via de Themarekening voor de tweede keer (1e keer was bij de Themaverantwoording 2023) verantwoording af over de rechtmatigheid van baten, lasten en balansmutaties in 2024. Dit gebeurt aan de hand van een voorgeschreven model. Het college stelt vast dat de omvang van de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties die niet rechtmatig tot stand zijn gekomen € 18.877.000 bedraagt. Ten opzichte van vorig jaar (2023) is dit een behoorlijke stijging. Daarnaast is dit fors hoger dan de daarvoor gestelde grens van € 2.457.070. Van de niet rechtmatig tot stand gekomen verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties is volgens het college overigens een bedrag van € 3.956.000 acceptabel op basis van door de gemeenteraad vastgestelde afspraken. Het College is wel van mening dat op deze wijze op een transparante en inzichtelijke wijze inzicht is gegeven in de geconstateerde onrechtmatigheden in 2024. Het College heeft een opdracht aan de Concerndirectie gegeven om te onderzoeken waardoor dit komt. Daarnaast werkt de Concerndirectie aan een plan van aanpak om het aantal en de hoogte van onrechtmatigheden de komende jaren te verminderen. De rechtmatigheidsverantwoording is opgenomen als bijlage bij de Jaarrekening (pagina's 211-216).

Resultaatbestemming

Aan de raad wordt voorgesteld om een deel van het resultaat van € 9,9 miljoen als volgt te bestemmen:

1. een bedrag van € 0,975 miljoen toe te voegen aan de bestemmingsreserve organisatieontwikkeling;
2. een bedrag van € 2,0 miljoen toe te voegen aan de bestemmingsreserve afschrijvingskosten investeringen;
3. een bedrag van € 1 miljoen toe te voegen aan de bestemmingsreserve versnelling woningbouw;
4. een bedrag van € 1,25 miljoen toe te voegen aan de bestemmingsreserve Olympische Spelen 2030;
5. het beschikbaar stellen van € 2,122 miljoen voor inhuurkosten in 2025;
6. het beschikbaar stellen van € 0,175 miljoen voor het binnen onderhoud gemeentehuis in 2025

ad 1. De bestemmingsreserve organisatieontwikkeling wordt ingesteld om de kosten gemoeid met de organisatieontwikkeling de komende drie jaren te kunnen financieren. Er wordt organisatie breed ingezet op verandering van cultuur en gedrag passend bij de nieuwe organisatiefilosofie daarnaast wordt het management development traject hieruit gefinancierd. Uiteindelijk doel is een meer dienstverlenende en ondersteunende organisatie te bereiken met aandacht voor de mens die bijdraagt aan een betere dienstverlening aan onze inwoners.

ad 2. De bestemmingsreserve afschrijvingskosten investeringen wordt ingesteld om in de dekking te voorzien van (toekomstige) investeringsprojecten binnen de gemeente. De ambitie van de gemeente blijft onverminderd hoog en om dit mogelijk te maken is een structureel bedrag aan kapitaallasten (afschrijvingskosten en rente) nodig. De meerjarencaders zijn negatief waardoor het lastig wordt om hiervoor in de komende jaren voldoende middelen vrij te maken. Door een deel van het jaarrekeningresultaat in deze reserve te storten is er financiering mogelijk voor de (toekomstige) afschrijvingkosten van investeringsprojecten. Bij een afschrijvingstermijn van 20 jaar hebben we het dan over een investeringsbedrag van € 40 miljoen dat qua afschrijvingskosten gefinancierd kan worden. Het plafond van de bestemmingsreserve is bewust hoger gezet zodat het de komende jaren mogelijk is om eventueel nog meer middelen aan deze reserve toe te voegen. Dit is vanzelfsprekend geen verplichting.

ad 3. Heerenveen is een gouden gemeente om te wonen en te werken. De komende jaren gaan we meer mensen de mogelijkheid geven om in onze gouden gemeente te komen wonen en dat vraagt inzet. Wij hebben de opgave om te zorgen voor voldoende woningen. De gemeenteraad heeft het

doel gesteld minimaal 2.000 woningen toevoegen aan de woningvoorraad tot 2030. Dit heeft tot doel dat er een thuis is voor iedereen, vanuit verschillende doelgroepen. Door voldoende woningen te bouwen verkorten we ook de wachttijden op een passende woning. Daarnaast ondersteunt het vergroten van de woningvoorraad ook de werkgelegenheid en economische groei. Om in te zetten op versnelling van de planvorming is incidentele inzet, naast structurele inzet, noodzakelijk, zodat deze versnelling tot stand kan komen. Deze kan dan worden ingezet voor advies, plannen en procedures. Door extra inzet, waaronder op werving, kan de basis op orde worden gebracht.

ad 4. In 2030 worden de Olympische Winterspelen gehouden in de Franse Alpen. Frankrijk heeft geen permanente schaatsbaan beschikbaar waar de wedstrijden voor het langebaanschaatsen gehouden kunnen worden. In de Olympische Agenda wordt groot belang gehecht aan duurzaamheid en daarom wordt geadviseerd geen nieuwe stadions te bouwen die na de Spelen niet meer worden gebruikt. Het Frans Organiserend Comité heeft vanuit deze gedachte het verzoek gedaan aan Nederland en Italië om een bid te doen om het Olympisch schaatstoernooi mogelijk te maken in Heerenveen of Turijn. Wanneer het bid van Heerenveen wordt geaccepteerd, dan brengt dat kosten met zich mee. Om deze unieke kans te kunnen realiseren, is het nodig om nu al te laten zien dat wij hiervoor geld hebben gereserveerd. Op basis van eerdere Bid-procedures is gebleken dat dit doorslaggevend kan zijn. Daarom stellen wij voor een bestemmingsreserve in te stellen en die te vullen met € 1,25 miljoen. Daarnaast gaan we ervan uit dat ook de provincie Fryslân en het Rijk een deel van de financiering voor hun rekening gaan nemen. Met dit voorstel reserveren we een deel van het resultaat voor dit doel. Wanneer blijkt dat dit onderdeel van de Olympische Spelen niet naar Heerenveen komt, wordt deze bestemmingsreserve opgeheven en het bedrag toegevoegd worden aan de algemene reserve.

ad 5. De organisatie zit midden in een organisatieontwikkelingstraject waardoor er gemiddeld meer verschuivingen en mutaties zijn binnen de personele formatie en er vaker moet worden ingehuurd om vacatures op te vullen. Daarnaast zijn medewerkers ook actief bezig met het vormgeven van deze ontwikkelingen waarvoor weer meer capaciteit nodig is voor het uitvoeren van het reguliere werk. Inhuur is gemiddeld duurder. Verder is het ziekteverzuim met ruim 7% hoger dan waarvan in de productiviteitsnorm wordt uitgegaan. Het vervangen van bovengemiddeld ziekteverzuim kost dit jaar € 1,2 miljoen. Tot slot kent de gemeente grote ambities binnen het domein leefomgeving waarvoor veel projecten moeten worden uitgevoerd waarvoor niet altijd budget beschikbaar is gesteld. De kosten tot 1 mei van deze projecten zijn daarom hierin meegenomen. Voor 2025 is zo een extra budget nodig voor inhuur van € 2,122 miljoen in 2025 voor reguliere inhuur.

ad 6. In de Najaarsrapportage is door de raad een bedrag beschikbaar gesteld van € 0,175 miljoen voor onderhoud aan het gemeentehuis. De werkzaamheden zijn feitelijk pas dit jaar (2025) gestart waardoor de middelen in 2024 niet zijn besteed. Verzocht wordt om deze niet bestede en eerder toegekende middelen over te hevelen naar 2025.

Het resterende resultaat na resultaatbestemming ad € 2,378 miljoen wordt toegevoegd aan de Algemene Reserve.

Om de resultaatbestemming met de nieuwe bestemmingsreserves mogelijk te maken is de raad voorafgaand aan de vaststelling van de Themarekening verzocht om in te stemmen met het instellen van deze nieuwe bestemmingsreserves.

Investeringskredieten

Zoals gebruikelijk wordt aan de raad verzocht om de afgeronde investeringskredieten af te sluiten en de resterende investeringskredieten uit 2024 die nog niet zijn afgerond over te hevelen naar 2025 zodat deze conform de doelen kunnen worden besteed.

Beoogd effect

De Jaarstukken 2024 tijdig vaststellen zodat deze tijdig aangeboden kunnen worden aan de Provincie. Dit dient conform de Gemeentewet voor 15 juli 2025 te gebeuren.

Argumenten

1.1 Raad is bevoegd tot het instellen van bestemmingsreserves

Aan uw raad wordt voorgesteld om een tweetal bestemmingsreserves in te stellen. Het instellen dient voor de vaststelling van de Jaarstukken te gebeuren omdat uw raad later in het dictum wordt gevraagd om via resultaatbestemming hier middelen aan toe te voegen vanuit het Jaarrekening resultaat. Dat kan alleen maar als de bestemmingsreserves op dat moment al zijn ingesteld.

1.2 Bestemmingsreserve organisatieontwikkeling is noodzakelijk om de kosten van de organisatieontwikkeling de komende jaren te kunnen financieren

Op 1 mei 2025 vindt de transitie naar de nieuwe organisatie plaats. De opdracht was om uiterlijk 1 juli 2025 de nieuwe organisatiestructuur volledig te implementeren, met een concerndirectie, teammanagers en de teams binnen de verschillende domeinen. Dan zijn we echter nog niet klaar met de organisatieontwikkeling. Zonder bewuste sturing op de uitgangspunten van het model, het gedrag dat daarvoor nodig is en leiderschap, wordt de haalbaarheid en realisatie ervan ondermijnd. De verwachting is dat we de komende 3 jaar (tot en met 2027) daar nog mee bezig zijn en daarvoor budget (o.a. organisatiebrede ontwikkeltrajecten gedrag, cultuur en leidinggeven/leiderschap) benodigd is.

1.3 Bestemmingsreserve afschrijvingskosten investeringen is noodzakelijk om de ambitie van de gemeente op het gebied van investeringen de komende jaren overeind te kunnen houden

De ambitie van de gemeente blijft op investeringsgebied, met name op ruimtelijke ordening, onverminderd hoog de komende jaren en om dit mogelijk te maken is een structureel bedrag aan kapitaallasten (afschrijvingskosten en rente) nodig. De meerjarenkaders zijn negatief waardoor het lastig wordt om hiervoor in de komende jaren voldoende middelen vrij te maken. Door een deel van het jaarrekeningresultaat in deze reserve te storten is er financiering mogelijk voor de (toekomstige) afschrijvingkosten van investeringsprojecten. Bij een afschrijvingstermijn van 20 jaar hebben we het dan over een investeringsbedrag van € 40 miljoen dat qua afschrijvingskosten gefinancierd kan worden.

1.4 Bestemmingsreserve versnelling woningbouw is noodzakelijk om de ambities van de gemeente op het gebied van wonen te versnellen

Heerenveen is een gouden gemeente om te wonen en te werken. De komende jaren gaan we meer mensen de mogelijkheid geven om in onze gouden gemeente te komen wonen en dat vraagt inzet. Wij hebben de opgave om te zorgen voor voldoende woningen. De gemeenteraad heeft het doel gesteld minimaal 2.000 woningen toevoegen aan de woningvoorraad tot 2030. Dit heeft tot doel dat er een thuis is voor iedereen, vanuit verschillende doelgroepen. Door voldoende woningen te bouwen verkorten we ook de wachttijden op een passende woning. Daarnaast ondersteunt het vergroten van de woningvoorraad ook de werkgelegenheid en economische groei. Om hierop in te zetten is incidentele inzet, naast structurele inzet, noodzakelijk, zodat een versnelling tot stand kan komen.

1.5 Bestemmingsreserve Olympische Spelen 2023 is nodig om aan te kunnen tonen dat wij een serieus bid doen

De bestemmingsreserve Olympische Spelen 2030 wordt ingesteld om aan te kunnen tonen dat wij een serieus bid doen om het schaatsevenement van de Olympische Winterspelen in Frankrijk in 2030 naar Thialf te halen. De maximale hoogte van deze bestemmingsreserve wordt op € 1,25 miljoen gesteld. Wanneer blijkt dat het evenement niet naar Heerenveen komt, zal deze bestemmingsreserve komen te vervallen.

2.1 Raad is bevoegd tot vaststellen Jaarstukken en dit dient voor 15 juli te gebeuren

Het College biedt de Jaarstukken 2024, bestaande uit de Jaarrekening en het Jaarverslag, aan de gemeenteraad aan. Hiermee legt het College verantwoording af over het gevoerde beleid en het behaalde financiële resultaat in 2024. Het vaststellen van de Jaarstukken is een bevoegdheid van de raad en dient op grond van de Gemeentewet voor 15 juli te geschieden.

2.2 Accountantsverslag wordt nagezonden

Het definitieve verslag van de accountant maakt nog geen onderdeel uit van de Jaarstukken en wordt separaat verstuurd.

3.1 Via resultaat bestemming wordt het onverdeelde resultaat bestemd. De raad is hiertoe bevoegd.

Het gerealiseerde resultaat is bij vaststelling van de Jaarstukken onverdeeld. Het College doet de raad voorstellen om het behaalde resultaat over 2024 te bestemmen. Voorgesteld wordt om:

- € 0,975 miljoen toe te voegen aan de zojuist ingestelde bestemmingsreserve organisatieontwikkeling;
- € 2 miljoen toe te voegen aan de zojuist ingestelde bestemmingsreserve afschrijvingskosten investeringen;
- € 1 miljoen toe te voegen aan de zojuist ingestelde bestemmingsreserve versnelling woningbouw;
- € 1,25 miljoen toe te voegen aan de zojuist ingestelde bestemmingsreserve Olympische Spelen 2030;
- € 2,122 miljoen in 2025 extra beschikbaar te stellen voor de noodzakelijke kosten van inhuur en
- € 0,175 miljoen in 2025 beschikbaar te stellen voor onderhoud van het gemeentehuis, dit bedrag was in 2024 niet besteed.

4.1 Resultaat na bestemming wordt verrekend met de Algemene reserve

Het bedrag dat overblijft na resultaatbestemming ad € 2,378 miljoen wordt conform de afspraken verrekend met de Algemene reserve die daarmee ruim € 63 miljoen bedraagt.

5.1 Door kredieten af te sluiten kunnen deze geactiveerd worden

Kredieten die afgerond zijn, worden geactiveerd en genereren kapitaallasten in het jaar volgend op het jaar, waarin het krediet is afgesloten. Door instemming met dit voorstel worden de afgesloten kredieten geactiveerd. Dit is een expliciete bevoegdheid van de raad.

6.1 Door (restant)kredieten over te hevelen blijven ze beschikbaar

Kredieten waarbij de werkzaamheden nog niet (volledig) afgerond zijn moeten beschikbaar blijven. Door instemming met dit voorstel stelt u deze kredieten opnieuw beschikbaar in 2025. Dit is een expliciete bevoegdheid van de raad.

7.1 Bedragen vanuit resultaatbestemming die in 2025 benodigd zijn worden toegevoegd aan de begroting 2025

De eerder door de raad via resultaatbestemming ter beschikking gestelde middelen die niet aan een reserve zijn toegevoegd worden opgenomen in de begroting 2025. Via dit besluit stelt de raad de begrotingswijziging voor 2025 vast.

Risico's of kanttekeningen

1.1 Het niet vooraf instellen van de bestemmingsreserves zorgt ervoor dat resultaatbestemming bij deze Jaarrekening niet mogelijk is

Om resultaat te kunnen bestemmen aan bestemmingsreserves is het noodzakelijk dat deze door de raad reeds zijn ingesteld. Als de raad niet instemt met het instellen van een van de bestemmingsreserves dan is resultaatbestemming hieraan niet mogelijk. Daarmee kunnen ook de doelen van de bestemmingsreserves niet worden gerealiseerd omdat er dan geen middelen voor beschikbaar komen.

2.1 De Jaarstukken dienen tijdig te worden vastgesteld

Het niet tijdig vaststellen van de Jaarstukken door de raad van de Jaarstukken zou betekenen dat we niet aan de wettelijke verplichting kunnen voldoen om dit voor 15 juli te doen en de stukken bij de provincie aan te bieden.

2.2 Fors bedrag aan onrechtmatigheden brengt financiële en juridische risico's met zich mee

Het College geeft jaarlijks een rechtmatigheidsverantwoording af als onderdeel van de jaarrekening waarin zij aangeeft dat de verantwoorde baten en lasten wel of niet rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor gestelde grens. In deze verklaring staan alle onrechtmatigheden m.b.t. aanbestedingen in totaliteit benoemd. De onrechtmatigheden hebben geen directe relatie met het wel of niet goedkeuren van de jaarrekening door de accountant. Wel wordt de jaarrekening openbaar gemaakt en is daarmee zichtbaar voor alle inwoners, bedrijven en ondernemers. Dit kan dit leiden tot bijv. reputatieschade van onze gemeente. Een aantal onrechtmatigheden werkt door in 2025 en 2026. Het College werkt momenteel aan een voorstel inclusief planning waarmee deze reeds voorziene onrechtmatigheden zo spoedig mogelijk worden opgelost.

Communicatie en participatie

Er is een Persbericht opgesteld en gepubliceerd. Verder is er een Jaarrekening in een oogopslag opgesteld die ook in de krant heeft gestaan.

Financiën

Het resultaat van de Jaarrekening 2024 is € 9,9 miljoen en zal voor een bedrag van € 7,522 miljoen via resultaatbestemming worden toegevoegd aan een viertal bestemmingsreserves en aan twee voorstellen betreffende de begroting 2025. Het resultaat na bestemming ad € 2,378 miljoen wordt toegevoegd aan de Algemene reserve.

Bijlagen

- Themarekening 2024
- Bijlage nieuw te vormen bestemmingsreserves
- Jaarrekening in een oogopslag
- Persbericht

